

A személyiségi jogok megújult szabályai

Matits Kornél – Varga Gergely | 2015.04.08. 9:00 |

| [Iratkozzon fel hírlevelünkre!](#)

Cimkék: [személyiségi jogok](#), [I. Wolters Kluwer Jogi Konferencia](#), [sérelemdíj](#), [nem vagyoni kártérítés](#)

Az új Ptk. nem csupán a személyiségi jogok szabályain változtatott, hanem a terminológia is árnyaltabbá vált: személyiségi jogai csak a természetes személyeknek lehetnek, a jogi személyek személyhez fűződő jogokkal rendelkeznek.

A március 18-19-én, Visegrádon megrendezett I. Wolters Kluwer Jogi Konferencia „A személyiségi jogok megújult szabályai és a sérelemdíj” című szemináriumán Baka András – a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) korábbi bírása, a magyar Legfelsőbb Bíróságnak volt elnöke – bevezetőjében elmondta: a személyiségi jogokat több jogág is védi: a polgári jog abszolút szerkezetű jogviszonyként mindenkiel szemben védi a jogalany személyiségi jogait, az alkotmányjog az állammal szemben nyújt védelmet az egyénnek, a nemzetközi jog pedig a strasbourgi mechanizmuson keresztül oltalmazza az egyén személyiségi jogait. Bár az EJEB döntéseiben vázolt irányok formálisan nem kötelezőek, amennyiben azonban Magyarország nem kíván sorozatosan veszíteni e bírói fórum előtt és folyamatosan fizetni az EJEB által kiszabott kártérítést a sérelmet szenvedett félnek, kénytelen változtatni a kifogásolt szabályozáson.

A személyiségi jogok új Ptk.-beli szabályozása nem forradalmi jellegű, azonban hoz be új elemeket a személyiségi jogok szabályainak körébe, ilyenek az újonnan megjelenő, nevesített védett jogok: a magánlakás és a magánélet megsértése.

Baka András kitért a közéleti szereplőkre vonatkozó új szabályokra is, melyeknek egy részét – a törvényszöveg azon rendelkezését, amely a közéleti szereplők személyiségi jogainak korlátozásához megkívánta, hogy az „méltányolható közérdekből” történjen – az Alkotmánybíróság megsemmisítette [ld 7/2014. (III. 7.) AB határozat].

Kapcsolódó linkek

- [Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz](#)
- [Tanulmányok az új Polgári Törvénykönyvhöz](#)
- [A Polgári Törvénykönyv](#)

Új, objektív jogintézményként jelent meg az új Ptk. rendszerében a sérelemdíj, amely a nem vagyoni kártérítés jogintézményét hivatott felváltani. Baka András rámutatott: a sérelemdíjnak még nincsen kimunkált bírói gyakorlata, a Kúria még nem döntött ilyen ügyben. Kérdésként merül fel, hogy a bírói gyakorlat miként fogja kezelni a „bagatell ügyek”-et[1], megítélnek-e majd jelképes sérelemdíjat is a bírói fórumok.

Töröcsikné Görög Márta, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszékének docense a sérelemdíj kapcsán négy – büntető, kompenzációs, prevenciós és elégtételi – funkciót emelt ki, amelyek közül véleménye szerint a kompenzációs funkció az elsődleges.

A bagatell ügyekkel kapcsolatban felmerült problémák megoldására a holland megoldást javasolta, amelyben a bíróságok két lépcsőben vizsgálják a jogsértést: először egy objektív szűrő alapján azt kell megállapítani, hogy az adott jogsértés az általános vélekedés szerint alkalmas-e arra, hogy a személyiségben hátrányt okozzon, és csak ezután vizsgálándó, hogy a felperes személyiségére a másik fél magatartása ekként hatott-e.

Kusnyér-Gedey Krisztina, a TV2 Médiaszoport Kft. ügyvédje szerint a személyiségi perekben a sajtó szemszögéből az alábbi problémák merülhetnek fel:

- a személyiségi jogsérelem megítéléséhez nem ad minden esetben pontos iránymutatást a Kódex,
- a bírói gyakorlat sokszor életszerűtlen követelményeket támaszt a sajtóval szemben,
- az új Ptk. alapján alkalmazott objektív szankciók hátrányosan befolyásolhatják a média képviselőit,
- a tömegfelvételeken szereplők igényérvényesítését megnehezíti az új Ptk.,
- a bíróságoknak a személyiségi jogi perekben a „jogsértéshez kapcsolódó esetleges előnyök” fennállását is vizsgálnia kellene.

Tordai Csaba ügyvéd a releváns alkotmánybíróági gyakorlat elemzése körében utalt az Alaptörvény azon szabályára, melynek értelmében az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját [Alaptörvény, 24. cikk (2) bekezdés b) cikk]. Kiemelte: a legtöbb sikeres alkotmányjogi panasz véleménynyilvánítással vagy információszabadsággal kapcsolatos.

A becsület védelmével kapcsolatban sem az Alaptörvény, sem az új Ptk. nem hoz forradalmi újítást, mindkét jogszabályba csupán az eddig kimunkált bíróági, illetve alkotmánybíróági gyakorlatot építette be a jogalkotó.

A valótlan tény állításának tilalma kapcsán eltérés mutatkozik az alkotmánybíróági értelmezés és a rendes bíróági ítélezési gyakorlat között [vö. az új Ptk. szabályait a 13/2014. (IV. 18.) AB határozattal].

A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban

Számos izgalmas, elgondolkodtató, különböző nézőpontot felvillantó tanulmány szerepel a kötetben, mely felöleli a téma polgári jogi és büntetőjogi vonatkozásait, bemutatva az ide vágó hazai bírói gyakorlatot is.

[További információ és megrendelés >>](#)

A valótlan tény híresztelésének szabályait értelmező bírói gyakorlat ellentmondásos: nem egységes abban, hogy a sajtó nyilvános eseményről történő tudósítás során felelős-e az ott elhangzott beszédek, felszólalások tartalmáért (ld EBH2000. 298. és BDT2012. 2765.).

Tordai szerint a való tény hamis színben való feltüntetése (ennek esetköre pl. a tények csoportosítása, elhallgatása) szabályozása – a kusza bíróági gyakorlatra figyelemmel – az egyik legbizonytalanabb személyiségi jogi rendelkezés. A való tény hamis színben való feltüntetése tényállásának a tények csoportosításával való megvalósítása akkor állhat meg bíróság előtt, ha a jogsértő tudomással bírt vagy kellő

gondosság mellett tudomással bírhatott volna az elhallgatott tényről, amely közlése esetén alapvetően ellentétes megvilágításba helyezte volna a közölt valós tényt. Kiemelte: közügyben folytatott nyilvános vitában a bíróság csak szélsőséges esetben veheti át a szerkesztés felelősségét.

A való tény hamis színben való feltüntetésének személyiségi jogsértése megvalósítható következtetések levonásával is. Tordai Csaba szerint a polgári jogi dogmatika szempontjából sem tartható, hogy az okszerűség szubjektív megítélésén múljon a következtetés ténykénti vagy véleménykénti minősítése. Az alkotmányossági mérce hasonló esetben a bizonyíthatóságon fordul. A következtetés a jóhírnév megsértésére (a sértő jelleg mellett) csak akkor lehet alkalmas, ha az átlagos befogadó számára objektív tényként tüntet fel bizonyítható vagy cáfolható következtetést, aminek a valóságát a közlő nem tudja igazolni. Egyébként a vélemény mércéje irányadó rá.

Székely László, az alapvető jogok biztosa, az új Ptk. előkészítését koordináló miniszteri biztos elmondta: a személyhez fűződő jogok átnevezését az indokolta, hogy az új szabályozás az embert állítja a középpontba és ennek megfelelően a személyiség az adekvát kifejezés. Az új generálklauzula rögzíti: mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és abban őt senki ne gátolja.

A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog nevesítésével a jogalkotó a gyakorlatot emelte be a Kódexbe. A sérelemdíj fizetésére való kötelezés szubjektív szankció, mely attól függően kerülhet kimentésre, hogy szerződéses vagy szerződésen kívüli viszonylatban került sor a jogsértésre.

A sajtó helyreigazítás pedig Székely László megfogalmazása szerint „végre a helyére került”, így annak szabályait már az Info. törvény tartalmazza.

[1] Bagatell ügyeknek nevezzük az objektív alapú sérelemdíj megítélése folytán esetlegesen keletkezett azon ügyeket, ahol a felperesek elenyésző mértékű sérelemdíjra lehetnek jogosultak.

Kapcsolódó cikkek

Szükségszerű rendőri int...

A személyes szabadságot a lehető legrövidebb ideig korlátozó, szükségszerű és jogszerűen végrehajtott rend...

A személyiségi jogok védelméről a sérelemdíjig

